

I. Kształcenie literackie i kulturowe:

- Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury.
- Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.
- Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym.
- Rozwijanie zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami.
- Kształcenie postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej.
- Poznawanie wybranych dzieł wielkich pisarzy polskich w kontekście podstawowych informacji o epokach, w których tworzyli (zwłaszcza w klasach VII i VIII).
- Rozwijanie zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych.

II. Kształcenie językowe:

- Rozwijanie rozumienia wartości języka ojczystego oraz jego funkcji w budowaniu tożsamości osobowej ucznia oraz wspólnot: rodzinnej, narodowej i kulturowej.
- Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.
- Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi.
- Kształcenie umiejętności porozumiewania się (słuchania, czytania, mówienia i pisanie) w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, w tym także z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się.
- Kształcenie umiejętności poprawnego mówienia oraz pisanie zgodnego z zasadami ortofonii oraz pisowni polskiej.
- Rozwijanie wiedzy o elementach składowych wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz ich funkcjach w strukturze tekstów i w komunikowaniu się.

III. Tworzenie wypowiedzi:

- Usprawnianie czynności fonacyjnych, artykulacyjnych i prozodycznych uczniów.
- Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych.
- Kształcenie umiejętności wygłaszania, recytacji i interpretacji głosowej tekstów mówionych, doskonalenie dykcji i operowania głosem.
- Rozpoznawanie intencji rozmówcy oraz wyrażanie intencji własnych, rozpoznawanie języka jako działania (akty mowy).
- Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu.
- Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania, oraz rozpoznawanie manipulacji językowej.
- Rozbudzanie potrzeby tworzenia tekstów o walorach estetycznych i podejmowania samodzielnych prób literackich.

IV. Samokształcenie:

- Rozwijanie szacunku dla wiedzy, wyrabianie pasji poznawania świata i zachęcanie do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości.
 - Rozwijanie umiejętności samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania.
 - Rozwijanie umiejętności rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzysłowu, przypisów i odsyłaczy oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej.
 - Kształcenie nawyków systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania.
 - Zachęcanie do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach oraz rozwijanie umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy.
 - Rozwijanie umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną w poszukiwaniu, porządkowaniu i wykorzystywaniu pozyskanych informacji.
-

Uczeń:

- nie czyta lektur obowiązkowych lub nie zna ich treści;
 - nie rozumie podstawowych treści czytanego tekstu literackiego i użytkowego;
 - nie potrafi wskazać bohaterów, miejsca i czasu akcji;
 - nie zna podstawowych pojęć językowych (np. część mowy, zdanie);
 - nie buduje poprawnych wypowiedzi ustnych i pisemnych;
 - popełnia liczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne uniemożliwiające zrozumienie tekstu;
 - nie podejmuje prób samodzielnej pracy, nie korzysta ze źródeł informacji.
-

Uczeń:

- czyta lektury we fragmentach i zna tylko ich ogólną problematykę;
 - rozumie dosłowną warstwę tekstu;
 - wskazuje głównych bohaterów i najważniejsze wydarzenia;
 - rozpoznaje podstawowe części mowy i zdania pojedynczego;
 - tworzy krótkie, proste wypowiedzi pisemne zgodne z tematem;
 - popełnia błędy językowe, ale tekst pozostaje zrozumiały;
 - z pomocą nauczyciela korzysta ze słownika lub innych źródeł.
-

Uczeń:

- zna treść i problematykę omawianych lektur;
 - potrafi streścić utwór i scharakteryzować bohatera;
 - rozpoznaje podstawowe środki stylistyczne (epitet, porównanie, przenośnia);
 - zna i stosuje podstawowe terminy literackie (np. narrator, fabuła, wątek);
 - rozpoznaje części mowy i podstawowe części zdania;
 - redaguje formy użytkowe (np. zaproszenie, ogłoszenie, e-mail);
 - popełnia nieliczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne;
 - korzysta z różnych źródeł informacji według wskazówek nauczyciela.
-

Uczeń:

- analizuje utwór literacki, wskazuje motywy, temat i przesłanie;
 - omawia utwory w kontekście epoki;
 - poprawnie posługuje się terminologią literacką i językową;
 - rozpoznaje i omawia środki stylistyczne oraz ich funkcje;
 - tworzy spójne, logiczne wypowiedzi pisemne (opowiadanie, charakterystyka, rozprawka);
 - dba o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną;
 - rozumie znaczenie języka jako elementu tożsamości narodowej;
 - samodzielnie wyszukuje i selekcjonuje informacje z różnych źródeł.
-

Uczeń:

- dokonuje pogłębionej analizy i interpretacji utworów literackich;
 - dostrzega wartości uniwersalne (prawda, dobro, piękno) w omawianych tekstach;
 - porównuje utwory z różnych epok i wskazuje podobieństwa oraz różnice;
 - sprawnie posługuje się terminologią literacką i językową;
 - świadomie stosuje środki stylistyczne w swoich wypowiedziach;
 - buduje wypowiedzi argumentacyjne zgodne z zasadami retoryki;
 - rozpoznaje manipulację językową;
 - samodzielnie i rzetelnie korzysta ze źródeł, poprawnie cytuje;
 - aktywnie uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych szkoły i środowiska lokalnego.
-

Uczeń:

- wykazuje wiedzę i umiejętności wykraczające poza program nauczania;
 - samodzielnie interpretuje teksty literackie w szerokim kontekście kulturowym i historycznym;
 - swobodnie odwołuje się do różnych tekstów kultury (literatura, film, teatr);
 - tworzy dojrzałe, oryginalne i stylistycznie dopracowane wypowiedzi pisemne i ustne;
 - podejmuje samodzielne próby literackie (np. opowiadania, wiersze);
 - świadomie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku;
 - bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych, recytatorskich lub literackich;
 - samodzielnie planuje własny rozwój, korzysta z różnorodnych źródeł (w tym cyfrowych) w sposób krytyczny i odpowiedzialny.
-